

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

60111200 TASVIRIY SAN'AT VA MUHANDISLIK GRAFIKASI
(KUNDUZGI) VA 5110800 TASVIRIY SAN'AT VA MUHANDISLIK
GRAFIKASI (SIRTQI) TA'LIM YO'NALISHLARI

BO'YICHA FANLARARO

(MAJBURIY FANLAR)

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI SINOVINING
DASTURI

(2023-2024 O'qov yili bitiruvchi kurs talabalari uchun)

Navoiy 2024

Ushbu dasturi Navoiy davlat pedagogika instituti bakalavriyat ta'lim yo'nalishlari bitiruvchi kurs talabalari uchun "Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi", "Chizmachilik" hamda "Qalamtasvir" fanlaridan yakuniy davlat attestatsiyasini tashkel etish va o'tkazish uchun tuzilgan bo'lib, institut Kengashining "29" "03" 2024 yil 9 sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

"Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrasida muhokama qilingan va "19" "02" 2024 yil 1 sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Asos - O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2009 yil 5 iyunda 1963-son bilan ro'yxatga olingan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida Nizom;

-O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2018 yil 26 sentyabrda 3069-son bilan ro'yxatga olingan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom.

-"Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi", "Chizmachilik" hamda "Qalamtasvir" fanlarining o'quv dasturi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2015-yil 21-avgustdagi 303-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "Pedagogika ta'lim sohasining davlat ta'lim standarti" Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universitetida ishlab chiqilgan va Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2018 yil 18-avgustdagi 4-son va 2021 yil 24-avgustdagi 4-son bayonnomalari bilan ma'qullangan.

-O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018 yil 25 avgustdagi 744-sonli buyrug'i va 2021 yil 25-avgustdagi 365-sonli buyrug'lari bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

"Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrası mudiri, dots. A.H. Abdullayev.

"Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrası v. b. dots. S.A. Shovdirov

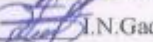
"Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrası katta o'qituvchisi Sh.U. Bobonazarov

"Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrası v. b. dots. S.T. Sadiyev

"Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrası o'qituvchisi A.M. Rustamov

Taqrizehilar

"Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrası katta o'qituvchisi Sh.Ch. Jalolov

"Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi" kafedrası katta o'qituvchisi I.N. Gadoyev

Yakuniy davlat attestatsiyasi dasturining maqsadi: bo‘lajak o‘qituvchilarning hayotiy tasavvurlari bilan amaliy faoliyatlarini umumlashtirib borib, “Tasviriy san’atni o‘qitish metodikasi”, “Chizmachilik” hamda “Qalamtasvir” fanlaridan tushuncha va munosabatlarni talabalar tomonidan ongli ravishda o‘zlashtirilishiga hamda hayotga tadbiiq eta olishga intilish, ularning kelajakdagi ish faoliyatida amaliy ahamiyat kasb etuvchi mutaxassislik fanlaridan bilim, ko‘nima va malakalarni shakllantirish va rivojlantirishdan iborat.

Yakuniy davlat attestatsiyasi dasturining vazifalari: talabalarni “Tasviriy san’atni o‘qitish metodikasi”, “Chizmachilik” hamda “Qalamtasvir” fanlaridan ma’lumot majmuasi bilan tanishtirishgina emas, balki talabalarni mantiqiy fikrlash, chizmalarni tushunish, o‘qish va misollar yechishga qo‘llay bilish, shuningdek talabalarga ta’lim yo‘nalishlariga oid umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan qanday bilimlarni bilishlari lozim ekanligini bildirish.

Yakuniy davlat attestatsiyasi o‘tkaziladigan mutaxassislik fanlar nomi:

1. “Tasviriy san’atni o‘qitish metodikasi”.
2. “Chizmachilik”.
3. “Qalamtasvir”.

I. Tasviriy san’atni o‘qitish metodikasi fanining mazmuni.

Tasviriy san’at nazariyasi asosida natyurmortning o‘zaro nisbati, kuzatish perspektivasi qonuniyatlari, kompozitsiya tuzilishi, yorug‘ va soya tushun-chalari negizida gipsli geometrik jism, uy ro‘zg‘or buyumlari, meva va sabzavotlar hamda odam qomati sidirg‘a mato fonida o‘ziga qarab tasviri qalamda bajariladi.

Tasviriy san’atni o‘qitish metodikasi fanida nafaqat badiiy maxorat, balki o‘quv topshiriqlarini bajarish jarayonlari mobaynida o‘z shaxsiyligiga xos bo‘lgan badiiy talqinini yaratish borasida so‘z borishi bilan birga bo‘lajak tasviriy san’at o‘qituvchisining yosh avlodga ta’lim berish mahoratini oshirishga xizmat qiladi.

Tasviriy san’atni o‘qitish metodikasi fanidan savollar

1. Tasviriy san’atning qaysi turlarida Postel sous, sangina, tush kabi badiiy materiallar ishlanadi?
2. Etyud nima?
3. Tasviriy san’at turlari qaysi qatorda to‘g‘ri ko‘rsatilgan?
4. O‘zbekistonda tasviriy san’atni o‘qitish metodikasi rivojlanishiga hissa qo‘shgan olimlar kimlar?
5. Chet el tasviriy san’atni o‘qitish tarixini o‘rgatishda qaysi davlatlarning san’ati inobatga olinadi?
6. Gipsdan qilingan byust, maska va rozetkalarini qaysi qalamda ishlanadi?
7. Natura nima?
8. Aylana va ellipsning o‘lchami perespektivada o‘zgaradimi?
9. Tasviriy san’at o‘qituvchisining mahoratini oshishiga nimalar asos bo‘la oladi?
10. Janrlar qayisi bandda to‘g‘ri ko‘rsatildi?

11. O‘zbekiston hududida tasviriy san‘atning eng qadimiy taraqqiyot man‘balari qaysilar?
12. “David” haykali avtor kim?
13. Inter‘er nima?
14. Rang tasvir tasviriy san‘atning qaysi turiga mansub?
15. Portret nima?
16. Odam boshining gavdaga nisbati yoshga qarab o‘zgaradimi?
17. Soyalar naturaning qaysi tomonida bo‘ladi?
18. Qalam tasvir barcha fanlarning asosini tashkil qiladi degan fikrning avtor kim?
19. XV asrda Markaziy Osiyoda madaniyat va san‘at ahliga rahnomolik va homiylik qilgan mutafakkir shoir kim?
20. Metodika so‘zi qaysi tildan olingan va qanday ma‘noni bildiradi?
21. Maktablarda tasviriy san‘at darslari qaysi yillardan boshlab o‘quv rejaga kiritilgan?
22. “Kimki biror chiziqqa jon bog‘lay olar ekan san‘atning kalitini topgan bo‘ladi. Ushbu so‘zning muallifi kim?
23. Tasviriy san‘atni hamma umum ta‘lim maktablarida o‘qitishning foydali ekanligi qaysi buyuk pedagog tomonidan aytilgan?
24. Tasviriy san‘at fanining san‘atshunoslik asoslari qismi nechanchi sinflarda o‘tiladi?
25. Tasviriy san‘at fanining borliqni idrok etish qismi nechanchi sinfda o‘tiladi?
26. Tasviriy san‘at darslarida “Illyustratsiya” tushunchasi qanday izohlanadi?
27. O‘zbekiston maktabda tasviriy san‘atni o‘qitishda didaktik printsiplari kim tomonidan ishlab chiqilgan?
28. Tasviriy san‘at darsini doskada rasm ishlaganda uning chizish texnikasi necha turga bo‘linadi?
29. Davlat standartiga ko‘ra tasviriy san‘at fanini 5-7 sinflarda nechta blokka bo‘lib o‘qitish aytilgan.
30. Davlat standartiga ko‘ra tasviriy san‘at ta‘limi mazmuni V-VII sinflarida qanday yo‘nalishda bayon etiladi?
31. Tabaqalashtirilgan ta‘lim necha turga bo‘linadi?
32. Tasviriy san‘at xonasining jihozi uchun necha xil narsalar bo‘lishi kerak?
33. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari tasviriy san‘at mashg‘ulotlarning faoliyatlari qaysi variantda to‘g‘ri ko‘rsatilgan.
34. San‘atning qaysi turi tasviriy san‘at turiga kirmaydi?
35. Grafika san‘atida dastgohda bajariladigan turini ko‘rsating?
36. Yirik haykaltaroshlik turi qaysi qatorda?
37. Tasviriy san‘atda hayvonlar bilan bog‘liq janr qanday ataladi?
38. Tasviriy san‘atda harbiy yurishlarga bag‘ishlangan janrni toping?
39. Tasviriy san‘atda jonsiz tabiat degan mazmuni beruvchi janr qanday?
40. Dastgohli (molbertda) bajarilgan tasviriy san‘at asarlari qayerlarga qo‘yiladi?
41. «Diskobol» haykali muallifi?
42. Klassik Gretsiya san‘atini «Ellinizm» darajasiga ko‘targan buyuk sarkarda?

43. Tasviriy san'at tarixida Vizantiyada to'liq shakllangan dastgoh rangtasviri turi?
44. Portret janrida ijod etayotgan rassomlar qaysi qatorda?
45. Kubizm oqimi qaysi qatorda?
46. Abu Rayxon Beruniy portretining muallifi kim?
47. Quyidagi asarlardan qaysi biri Zokir Inog'omov qalamiga mansub?
48. Tarixiy janr ustasi qaysi qatorda?
49. Mashhur Amir Temur portretining muallifi kim?
50. Toshkentdagi "Amir Temur" haykalining muallifi kim?
51. Natyurmort janrida ijod qiluvchi rassomlar qaysi qatorda?
52. A.Savrasovning yirik asari qaysi?
53. Taniqli manzarachi rassomlar qaysi qatorda?
54. "Tong" (Onalik) asarining muallifi kim?
55. "Issiqko'lda oqshom" asarining muallifi kim?
56. Mashhur "Mona Liza" asarining muallifi kim?
57. "Spitamen qo'zg'oloni" asarining muallifi kim?
58. Grafik rassomlar qaysi qatorda?
59. Marina janriga oid asar qaysi qatorda?
60. Tasviriy san'atda keng tarqalgan oqimlar qaysi qatorda ko'rsatilgan?
61. Mo'jaz san'at ustasi Kamoliddin Behzod qachon tavallud topgan?
62. Kubizm oqimida ijod qilgan rassomlar qaysi qatorda?
63. Abstraksionizm oqimi qanday oqim?
64. "Pompeyning so'nggi kuni" asarining muallifi kim?
65. Taniqli rus manzarachi rassomlari qaysi qatorda?
66. Impressionizm oqimi qaysi qatorda?
67. "Choyga" asarining muallifi kim?
68. Manerizm oqimi qanday oqim?
69. Taniqli fransuz rassomi tomonidan ishlangan "Shar ustidagi qizcha" nomli asarning muallifi kim?
70. Kubizm oqimi qaysi qatorda?
71. Abu Rayxon Beruniy portretining muallifi kim?
72. O'rol Tansiqboyevning eng mashhur asari qaysi?
73. Grafik rassomlar qaysi qatorda?
74. "San'at atributlari" asari qaysi rassom tomonidan yaratilgan?
75. Dastgohli rangtasvir nima?
76. Eksterer nima?
77. Tasviriy san'atda simmetriya nima?
78. Kitob grafikasida ijod qilgan rassomlar qaysi qatorda?
79. Klassitsizm oqimi qaysi qatorda?
80. David haykalining muallifi kim?
81. Mashhur musavvir Kamoliddin Behzodning ustozlari kim?
82. "Toj mahal" me'morchilik obidasi qaysi shaharda?

83. Sharq miniatyurachi rassomlari qaysi qatorda?
84. Taniqli haykaltaroshlar qaysi qatorda?
85. Disk uloqtiruvchi haykalining muallifi kim?
86. Mashhur "Sikstin madonnasi" asarining muallifi kim?
87. "Bibixonim madrasasi" kim tomonidan qurdirilgan?
88. Xusayn Boyqaro portreti kim tomonidan yaratilgan?
89. Animalist rassomlar kimlar?
90. Drezden kartinalar galereyasi qaysi mamlakatda?
91. Garmoniya iborasi nimani bildiradi?
92. Jahonga mashhur Luvr muzeyi qaysi mamlakatda joylashgan?
93. Romantizm oqimi qanday oqim?
94. Etyud nima?
95. Reproduksiya nima?
96. Tabiatda mavjud bo'lgan asosiy ranglar nechta?
97. "Mona Liza Djakonda" asarining muallifi kim?
98. "Toj Mahal" me'morchilik obidasi qaysi shaharda qurilgan?
99. Spektr ranglar asosan necha xil bo'ladi?
100. Sariq rang, qaysi rang to'plamiga kiradi?
101. Qaysi ranglar axromatik hisoblanadi?
102. O'zbekiston Respublikasida birinchi bo'lib Tasviriy san'atni o'qitish metodikasiga asos solgan muallifni aniqlang?
103. O'zbekiston xalq amaliy san'ati muzeyi qaysi shaharda joylashgan?
104. Umum ta'lim maktablarida tasviriy san'at ta'limi konseptsiyasi qachon tayinlanib tasdiqlandi?
105. Go'ri Amir maqbarasi qaysi asrda qurilgan?
106. Haykaltaroshlik mashg'ulotlarining nechta turi mavjud?
107. Odamning kalla qismidan beligacha yasalgan haykal qanday haykal deb ataladi?
108. Haykaltarosh Tutmes tomonidan yaratilgan haykallarning eng mashho'ri qanday nomlanadi?
109. Tasviriy san'at darslarida chizdiradigan yassi narsalar qaysi variantlarda to'g'ri ko'rsatilgan?
110. Qaysi yildan boshlab rasm darslari «Tasviriy san'at» deb nomlandi?
111. Qaysi davlatning istelosidan so'ng naqqoshlik san'ati yanada rivojlandi?
112. Metodika so'zining nechta usuli mavjud?
113. Hunar nima?
114. Tasviriy san'at va amaliy san'at buyicha tugaraklar guruxlar necha kishidan iborat bo'lishi kerak?
115. Xiva naqqoshlik maktabi boshqa maktablardan qaysi tomonlari bilan ajralib turadi?
116. Tasviriy san'at darsligiga bo'lgan asosiy talablar nechta?
117. Tasviriy san'atda davlat ta'lim standarti bu fanni 5-7 sinflarda nechta blokka bo'lib o'tadi.

118. Davlat standartiga ko‘ra tasviriy san‘at ta‘limi mazmuni V-VII sinflarida qanday yo‘nalishda bayon etiladi?
119. Klassik Gretsiya san‘atini «Ellinizm» darajasiga ko‘targan buyuk sarkarda?
120. Tasviriy san‘at tarixida Vizantiyada to‘liq shakllangan dastgoh rangtasviri turi?
121. Somoniylar maqbarasi qaysi asr va qaerda qurilgan?
122. Toshkentdagi (1982) xalqlar do‘stligi haykali mualliflari qaysi qatorda to‘g‘ri krsatilgan?
123. Darsda o‘quvchilar faoliyatini baholash yo‘llari qaysi qatorda to‘g‘ri belgilangan?
124. Statik tasavvurning ustunligi qaysi yosh bosqichida kuzatiladi?
125. Bosh bezak (zastavka) deganda nimani tushunasiz?
126. Qaysi rus rassomning yaratgan darsligi naturaga qarab rasm chizishga asoslangan?
127. “Nodirabegim” portreti muallifi?
128. «Trevoga» asarining avtori?
129. Samarqaandagi «Sherdor ansambli» qaysi asrda yaratilgan?
130. O‘quv vazifalarining boshqa vazifalardan farqi?
131. Tasviriy san‘at darslarini qaysi usulda takomillashtirish mumkin.
132. Kompozitsiya nima?
133. “Toj Maxal” me‘morchilik obidasi qaysi shaharda qurilgan?
134. Spektr ranglar asosan necha xil buladi?
135. Toshkentda birinchi badiiy kommuna qaysi yilda ochilgan
136. Umumta‘lim maktablarida tasviriy san‘at ta‘limi konsepsiyasi qachon tayinlanib tasdiqlandi
137. Tasviriy san‘atni tabaqalashtirilib o‘qitish nechta turga bo‘linadi?
138. Mashxur rassom Tansiqboev qaerda vafot etgan?
139. Qadimgi Misr sivilizatsiyasi qaysi daryo vohasida joylashib rivojlangan?
140. Eng dastlabki Misr ehromlari nomi?
141. Djoser piramidasi muallifi?
142. Misr va umuman jahon tarixida inson uchun qurilgan eng mahobatli inshoot
143. Nefertiti haykali haykaltaroshlik san‘atining qaysi turiga mansub?
144. Old Osiyoda qurilgan ilohiy inshoot nomi?
145. Qadimgi Mesopatamiya davlati joylashgan ikki daryo oralig‘i?
146. «Xudo eshigi» ma‘nosini beruvchi davlat nomi?
147. Old Osiyoda saroy va ilohiy inshootlarga kirish oldida Sher yoki ho‘kiz tanasiga odam boshi qo‘yilgan haykal nomi?
148. Persepol saroyiga kirishida qo‘llanilgan haykaltaroshlik san‘ati turi?
149. «Antik dunyo san‘ati» termini qaysi davrda kiritilgan?
150. Mikenadagi «Sherlar darvozasi» haykaltaroshlikning qaysi turiga mansub?
151. Gretsiya san‘atida eramizdan avvalgi 11-8 asrlarda uchburchak, aylana va shartli belgilar kombinatsiyalaridan tashkil topgan badiiy uslub (meandrlar)?
152. Gretsiya me‘morchilik san‘atida inshootni to‘rt tomonlama ustunlar bilan o‘ralishi?
153. Grek orderlari sistemasiga kirmaydigan turini ko‘rsating?

154. Qadimgi Gretsiya tasviriy san'atida «qora» atamasi?
155. Gretsiya me'morchilik san'atida Afina xudosiga bag'ishlangan eng buyuk obida?
156. «Diskobol» haykali muallifi?
157. Klassik Gretsiya san'atini «Ellinizm» darajasiga ko'targan buyuk sarkarda?
158. Rim ipmeriyasida keng qo'llanilgan tasviriy san'at turi?
159. Vizantiya san'atida ilohiy obidalar intererda xukm surgan monumental san'ati turi?
160. Vizantiya me'morchilik san'atining eng buyuk ilohiy obidasi?
161. Tasviriy san'at tarixida Vizantiyada to'liq shakllangan dastgoh rangtasviri turi?
162. Antik san'atga taqlid qilish ma'nosidan kelib chiqqan o'rta asrlarda xukm surgan badiiy uslub?
163. San'at tarixida «Varvarlar san'ati» deb ataladigan XIII –asrlardagi badiiy uslub?
164. XV – XVI asrlarda avval Italiyada so'ng boshqa davlatlarda feodalizm madaniyatiga oppozitsion bo'lgan davr nomi?
165. San'at tarixiga «Uyg'onish davri» terminini qo'llagan birinchi san'atshunos, rassom?
166. «Uyg'onish davri» taraqqiyoti bosqichlariga kirmaydigan davr?
167. Ilk uyg'onish davri tasviriy san'atini birinchi «reformatsor» rassom?
168. Birinchi yalang'och ishlangan «David » haykali muallifi?
169. Piza shahridagi Bronkachchi kapellasiga ishlangan «Jannatdan quvilganlar» asari muallifi?
170. G'amli orzular kayfiyatini beruvchi rassom, «Venerani tug'ilishi», «Bahor»?
171. Yuqori uyg'onish davrida me'morchilik, haykaltaroshlik. Rangtasvirda 70 yil davomida ijod qilib barobar yutuqlarga erishgan rassom, haykaltarosh?
172. Leonardo da Vinchining qaysi asarida «Psixologik ziddiyat» mavzuning asosiy mazmunini tashkil etadi?
173. Leonardo da Vinchining Mona Liza «Djakonda» (1503-1506) asari qaysi muzey ekspozitsiyasiga kiradi?
174. «Sikstin madonnasi» muallifi kim?
175. Yuqori Uyg'onish davrida Vatikandagi Avliyo Pyotr ibotatxonasi Sikstin kapellasi devor va shiftiga ishlangan umumiy 600 kv. m. maydonni tashkil etgan monumental asar muallifi?
176. So'nggi uyg'onish davrida psixologik portret asoschisi?
177. Uyg'onish davri vakili, XVI asrda Germaniyada yashab ijod etgan grafikachi rassom qaysi qatorda?
178. Lyutnist» (1595), «Vakx» (1596) asarlar muallifi, o'zini nomi bilan atalgan yo'nalish asoschisi, G'arbiy yevropa tasviriy san'atida «natyurmort» janri asoschisi?
179. O'z asarlarida, haykaltaroshlikda «barokko» uslubini eng xarakterli tomonlarini birlashtira olgan haykaltarosh «Avliyo Tereza Ekstazi» (1645-1652) «Appolon va Dafna» (1622-1625) asar muallifi kim?
180. XVIII asr Flandriyada ijod qilgan rassom «Vakxanaliya» (1615), «Persey va andromeda» (1620-1621) asarlari muallifi kim?

181. XVII asr Gollandiya tasviriy san'atini boshlab beruvchi rassom?
182. O'z asarlarida inson qalbidagi chuqur joylashgan murakkab hissiyotlarni ocha olgan XVII asrda yashab ijod qilgan Gollandiyalik buyuk portretchi rassom?
183. XVII asr Ispaniya realistik tasviriy san'atining yirik vakili «Menini» (1656) asar muallifi kim?
184. Antik san'at etalonlariga murojaat qilish va VII-XIX asr boshlarigacha yevropada hukm surgan badiiy uslub qanday?
185. «Klassitsizm»ning birinchi vakili kim?
186. Taniqli fransuz rassomi tomonidan ishlangan "Shar ustidagi qizcha" nomli asarning muallifi kim?
187. Respublikaning eng qadimgi noyob san'at asarlari qaysi joydan topilgan?
188. Tasviriy san'atda keng tarqalgan oqimlar qaysi qatorda ko'rsatilgan?
189. Triptix nima?
190. Exromlar qaysi mamlakatda bunyod etilgan?
191. O'zbekiston Respublikasi davlat gerbi muallifi kim?
192. Diptix nima?
193. Surat tekisligi deb nimaga aytiladi?
194. Toshkentdagi yirik arxitektura yodgorligi "Abulqosim Shayx madrasasi" qaysi asrda bunyod etilgan?
195. Tasviriy san'atning rang tasvir turining nechta janrlari mavjud?
196. Tasviriy san'at fanining nechta turi bor?
197. Tasviriy san'at o'qitish metodikasining hechta turi bor?
198. Ulug'bek rasadxonasi qayerda joylashgan?
199. Stilizatsiya nima?
200. Ritm nima?

Foydalaniladigan asosiy adabiyotlar

1. Abdirasilov S. Tasviriy san'at va uni o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma. – T.: Ilm-Ziyo, 2011.
2. Abdirasilov S., N. Tolipov N. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi. (amaliy mashg'ulotlar). O'quv qo'llanma. - T.: «Aloqachi», 2007.
3. Abdirasilov S. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma. – T.: “Toshkent Fan va texnologiya nashriyoti”, 2012.
4. Abdirasilov S., Boymetov B., Tolipov N. Tasviriy san'at. - T.: Ilm-Ziyo, 2006.
5. Abdirasilov S., N. Tolipov N. Rangtasvir. -T.: Bilim, 2005.
6. Boymetov B., Abdirasilov S. “Chizmatasvir”. - T.: G.Gulom, 2004.
7. Abdullayev N.U. “San'at tarixi” T-2/1 Toshkent, O'qituvchi 2001.
8. Oydinov N. “O'zbekistan tasviriy san'ati tarixidan lavhalar”, Toshkent. O'qituvchi 1997.
9. Abdullaev N.U. “San'at tarixi” elektron o'quv qo'llanma 2005.
10. N.Oydinov. Ajdodlarimiz san'ati va e'tiqodi. Toshkent “O'qituvchi” 1992 y.
11. O'zbekistan san'ati. Toshkent “Sharq” nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosh tahririyati. 2001 y

Qo'shimcha adabiyotlar

1. B.Oripov, A.Turdaliyev. Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi. T., 1991- y.
2. Abdirasilov S., Tolipov N., Oripova N. Rangtasvir.T.: Ozbekiston nashriyoti. 2006.
3. Baymetov B. «Qalamtasvir». Darslik. T., Musiqa nashriyoti, 2007.
4. Xodjaboyev A.R., Xusanov I.A. Kasbiy ta'lim metodologiyasi. – T.: “Fan va texnologiya”, 2007, - 192 b.
5. R.Hasanov, H.Egamov. Maktab tasviriy san'at darslari. T., 1995- y.

Internet saytlari

1. [www. gov. uz](http://www.gov.uz) – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
2. [www. lex. Uz](http://www.lex.uz) – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3. [www. tdpu. Uz](http://www.tdpu.uz)
4. [www. Ziyonet. Uz](http://www.Ziyonet.Uz)
5. [www. edu. Uz](http://www.edu.uz)
6. [tdpu - INTRANET. Ped](http://tdpu-intranet.ped)
7. [www. nbgf. Intal. Uz](http://www.nbgf.uz)

BAHOLASH MEZONLARI

Bitruvchi kurs talabalari Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi fanidan topshiradilar va test natijalari qo'yidagicha baholanadi

	Testlar soni	5 baho	4 baho	3 baho	2 baho
		90-100 ballgacha	70-89 ballgacha	60-69 ballgacha	59 ballgacha
1	50 ta	45-50 ta to'g'ri javob	35-44ta to'g'ri javob	30-34 ta to'g'ri javob	29 ta to'g'ri javob

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	(a'lo)	"Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlau oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
4	70-89,9	(yaxshi)	"Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
3	60-69,9	(yetarli)	"Talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
2	0-59,9	(qoniqarsiz)	"Talaba f'ap dastrtgini o'zlasrtigtmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas" deb topilganda

Izoh: Talabalarning bilim darajasi baholash mezonlari jadvali Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi shaklidan va fanning hususiyatidan kelib chiqib to'ldiriladi.

II. “Chizmachilik” fanining mazmuni:

Chizmachilik: Ma'lumki, ishlab chiqarishda turli buyumlarni tayyorlash va shuningdek, inshootlarni qurish chizmalarga qarab bajariladi. Bunday chizmalar buyum yoki qurilishning shakli va o'lchami to'g'risida to'la tasavvur berishi hamda ularni tayyorlash uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarga ega bo'lishi kerak. Davlat standartlarining mohiyatini anglash, geometrik yasashlar, kompleks chizmalar va aksonometrik tasvirlarni mantiqan to'g'ri tanlash va qo'llay olishi, detal va buyumlarga qo'yilgan injenerlik talablarni shartli belgilar asosida namoyon qilish bilan birgalikda qurilish va gidrotexnik chizmalar chizish va o'qishni o'rganishi bilan dolzarb hisoblanadi.

Chizmachilik fanidan savollar.

1. Narsaning aniq shakli va o'lchamlarini to'liq ko'rsata oladigan tekislikdagi tasvir nima deyiladi?
2. Abu Rayxon Beruniy shar ichida besh xil muntazam ko'pburchakliklar yasash mumkinligini chizmalar orqali isbotlab bergan. Ular qaysi bandda ko'rsatilgan?
3. Abu Ali ibn Sino mexanik asboblarning besh xilini chizmalar yordamida tasvirlagan edi. Ular qaysi bandda berilgan?
4. O'rta asrlarda me'morlar turli obidalarni chizishdagi chizg'ich, sirkul, reysfeder, lekalolarni qanday nomlar bilan atashgan?
5. Musavvir K. Behzod o'z asarlarini qanday yaqqol tasvirga yaqin usulda bajargan?
6. G. Monj chizmalarga oid barcha bilimlarni umumlashtirib, qanday kitobda chizmalar hosil qilishning nazariy asoslarini yoritgan?
7. Ghizma xo'jaligining barcha sohasini to'g'ri tashkil qilish haqidagi fan nima deyiladi?
8. Chizmachilikning barcha turlarini asosi hisoblangan qanday chizmachilik mavjud?
9. Narsalarni tekislikda tasvirlash usullari qanday chizmachilik orqali o'rganiladi?
10. Turli texnik buyumlarni yasash uchun mo'ljallangan chizmalarni bajarish qaysi chizmachilik orqali o'rganiladi?
11. Yer sathini tasvirlash chizmalari qanday chizmalar deyiladi?
12. Buyumlarning o'lcham, shakl, og'irlik va boshqa sifatlarini ko'rsatadigan texnik hujjat nima deyiladi?
13. O'zbekiston Respublikasining «Konstruktorlik hujjatlari yagona tizimi (O'z KHYT) ASOSIY QOIDALARI» qachon qabul qilingan?
14. Standart nima?
15. O'z DSt 2.001:2003 qanday o'qiladi?
16. Chizmalar chizishda ko'z bilan chizma qog'ozi orasidagi masofa taxminan qancha mm. bo'lishi tavsiya etiladi?
17. Chizma chizishda ko'krak bilan stol (parta) oralig'idagi masofa kamida qancha mm bo'lishi tavsiya etiladi?
18. Chizmalar chizishda yorug'ik chizma ustiga qaysi tomondan tushishi qabul qilingan?
19. Chizma nima?
20. Mashinasozlik chizmalarida chiziqli o'lchamlar qanday birlikda ifodalanadi?
21. Chizmachilik asboblari nimalar kiradi?
22. Chizma jihozlariga nimalar kiradi?

23. Ikkita aylananı tutashtiruvchi uchinchi aylana markazi qanday nomlanadi?
24. Qalamdagi T yoki H yozuv, uning nımasını bildiradi?
25. Qalamdagi M yoki B belgi, uning qandayligini ko'rsatadi?
26. Qalamdagi TM yoki HB belgi, uning qandayligini ko'rsatadi?
27. Ingichka chizıqlarda chizilgan chizmalar ustidan qanday qalamda yurgizib chiqish tavsiya etiladi?
28. Qalamning ochilgan yogoch qismining uzunligi x va chiqarilgan grafitning uzunligi y , qancha mm. da bo'lishi lozim?
29. Chizmachilik taxtasida chizmani aniq va tez chizishga imkon beradigan chizg'ich nıma deb ataladi?
30. A4 bichim (format) o'lchamlari qancha mm. larga teng?
31. AO bichim (format) ning yuzasi qancha m^2 ga teng?
32. Chizma xoshiyasi (ramka) qanday yo'g'onlikdagi chizıqda chiziladi?
33. Asosiy yozuv chizmaning qaysi joyiga chiziladi?
34. Maktab chizmachiligida asosiy yozuv gabariti qanday o'lchamlarda chiziladi?
35. Qanday masshtab berilgan M1:1 ?
36. M2:1. Bu qanday masshtab?
37. M 1:2. Qanday masshtab yozilgan?
38. Chizma chizishda shtrix chizıqlardan qanday holatlarda qo'llaniladi?
39. Detalning eng katta (balandlik, uzunlik, eni) o'lchamlarını ko'rsatuvchi o'lchamlar nıma deyiladi?
40. Ø20. Detalning qanday teshigiga qo'yiladigan o'lcham berilgan?
41. Detalning qanday elementiga qo'yiladigan o'lcham ko'rsatilgan? □20
42. Detalning qanday joyiga qo'yiladigan o'lcham yozilgan? R20
43. Chiqarish chizıqlari o'lcham chizıqlaridan, markaz va o'q chizıqlari detalning konturidan qancha chiqib turishi mumkin?
44. Harflar chizıqlarining yo'g'onligi, uning balandligi d ga qanday nisbatda yoziladi?
45. Harflar orasidagi masofa qancha d qilib olinadi?
46. Ko'pchilik bosh harflarning eni, uning balandligi h ning qanday qismiga to'g'ri keladi?
47. Ko'pchilik yozma harflarning balandligi c bosh harflar balandligi h ga nisbatan qanday olinadi?
48. So'zlar orasidagi masofa e harf balandligi h ga nisbatan qancha olinishi mumkin?
49. To'g'ri chizıq aylana yoyining bitta nuqtasi orqali, unga nisbatan silliq o'tsa, bu nuqta nıma deyiladi?
50. Kataklangan daftarda shriflarnı yozishda 75° burchakli chizıq o'tkazish uchun balandligi h va eni t bo'lgan qancha katak olinadi?
51. $h=10$ o'lchamli shriftning ko'pchilik yozma harflarining balandligi c d ga nisbatan qanday kattalikda yoziladi?
52. Chizıqli burchak o'lchaydigan asbob qanday nomlanadi?
53. Detal yoyılmasida buklanadigan joylar qanday chizıqda tasvirlanadi?
54. Asosiy yozuv qanday chizıqda chiziladi?
55. Qanday sharoitda masshtab belgisi «M» harfi qo'yilmaydi?
56. Fazodagi bitta to'g'ri chizıqda yotmagan nechta nuqtadan bitta to'g'ri chizıq o'tkazish mumkin?

57. Ikkita aylana yoylari bilan uchinchi aylana yoyining o'zaro silliq o'tish joy nuqtalari nima deyiladi?
58. To'g'ri chiziqda yotmagan T nuqtadan, unga nisbatan qanday to'g'ri chiziq o'tkazilsa, ularning orasidagi masofalar o'zaro teng boladi?
59. To'g'ri chiziqda yotmagan T nuqta orqali, unga nisbatan qanday to'g'ri chiziq o'tkazilsa, ular o'zaro 90° burchak hosil qiladi?
60. To'g'ri chiziqda yotmagan T nuqta orqali unga nisbatan qanday to'g'ri chiziq o'tkazilsa, ular o'zaro chalmashuvchi bo'ladi?
61. 90° li burchakni teng ikkiga bo'lish uchun burchakning qanday chizig'i o'tkaziladi?
62. 90° burchakning A uchidan sirkulda ixtiyoriy kattalikda yoy chizib, hosil qilingan $AB=AC$ kesma nuqtalari B va C lardan AB (AC) radiusda BC yoy kesilsa, to'g'ri burchak qancha qismga bo'linadi?
63. Aylana ichiga chizilgan to'g'ri burchakli uchburchak ABC ning BC gipotenuzasi aylananing qanday elementi bilan qo'shib qoladi?
64. Aylana diametri bilan kesishgan A va B nuqtalar hisobga olingan holda, ushbu A, B nuqtalardan aylana radiusiga teng yoylar bilan kesilsa, aylana nechta bo'lakka bo'linadi?
65. Aylana bilan uning ikkita o'zaro perpendikulyar diametrlari kesishgan nuqtalari ketma-ket tutashtirilsa, qanday muntazam ko'pburchak hosil bo'ladi?
66. Aylananing bitta diametri, uni nechta qismga ajratadi?
67. Aylanaga urinib o'tuvchi to'g'ri chiziq, shu urinish nuqtasi orqali o'tgan aylana radiusi bilan qanday vaziyatda bo'ladi?
68. To'g'ri chiziq aylana yoyining bitta nuqtasi orqali, unga nisbatan silliq o'tsa, bu nuqta nima deyiladi?
69. Aylana yoyi bilan to'g'ri chiziqning o'zaro silliq birlashish nuqtasi nima deyiladi?
70. Ikkita aylana yoylari bilan uchinchi aylana yoyining o'zaro silliq o'tish joy nuqtalari nima deyiladi?
71. Ikkita aylanani tutashtiruvchi uchinchi aylana markazi qanday nomlanadi?
72. Ikkita aylana yoylariga urinib o'tuvchi uchinchi aylana radiusi nima deyiladi?
73. R_1 va R_2 radiusli aylanalrni R radiusli aylana bilan tashqi tutashtirish aniqlansin.
74. R_1 va R_2 radiusli aylanalarni R radiusli aylana bilan ichki tutashtirish aniqlansin
75. R_1 va R_2 radiusli aylanalarni R radiusli aylana bilan aralash tutashtirish aniqlansin.
76. Egri chiziqning hamma nuqtalari bitta tekislikka tegishli bo'lsa, u qanday chiziq deyiladi?
77. Egri chiziqning hamma nuqtalari bitta tekislikka tegishli bo'lmasa, u qanday chiziq deyiladi?
78. Egri chiziqni sirkulda chizish imkoni bo'lmasa, u qanday chiziq deyiladi?
79. Egri chiziqni sirkulda chizish mumkin bo'lsa, u qanday chiziq deyiladi?
80. To'g'ri doiraviy konus o'qiga perpendikulyar tekislik bilan kesilsa, qanday egri chiziq hosil bo'ladi?
81. To'g'ri doiraviy konus ikkita yasovchisiga parallel tekislik bilan kesilsa, qanday egri chiziq hosil bo'ladi?
82. To'g'ri doiraviy konus bitta yasovchisiga parallel tekislik bilan kesilsa, qanday egri chiziq hosil bo'ladi?
83. To'g'ri doiraviy konusning barcha yasovchilarini kesib o'tadigan tekislik konus o'qiga qiya qilib o'tkazilsa, kesimda qanday chiziq hosil qilingan bo'ladi?

84. To'g'ri doiraviy konus uchi va ikkita yasovchisi orqali o'tuvchi tekislik bilan kesilsa, qanday shakl hosil bo'ladi?
85. Ellips to'rtta markaz orqali sirkulda chizilsa, qanday egri chiziq yasaladi?
86. To'g'ri chiziq qo'zg'almas aylana yoyi bo'yicha surilmasdan yumalasa, bu to'g'ri chiziqning har bir nuqtasi shaklan o'ramaga o'xshash qanday ochiq va ravon egri chiziq chizadi?
87. Aylana qo'zg'almas to'g'ri chiziq bo'yicha surilmasdan yumalasa, aylananing to'g'i chiziqdagi urinish nuqtasi qanday tekis, ravon va ochiq siklik egri chiziq chizadi?
88. Aylana o'zidan katta qo'zg'almas aylana ustida surilmasdan yumalab siljisa, uning qo'zg'almas aylana bilan uringan nuqtasi qanday tekis, ravon va ochiq siklik egri chiziq chizadi?
89. Aylana o'zidan katta qo'zg'almas aylana ichida surilmasdan yumalab siljisa, uning qo'zg'almas aylana bilan uringan nuqtasi qanday tekis, ravon va ochiq siklik egri chiziq chizadi?
90. Nuqta O markaz atrofida tekis aylanma harakat qiluvchi to'g'ri chiziq bo'yicha bir vaqtda ham aylanma, ham ilgarilama harakat qilsa, bu nuqta shaklan o'ramaga o'xshash qanday ochiq, ravon egri chiziq chizadi?
91. "Proyeksiya" so'zi nima ma'noni bildiradi?
92. Proyeksiyalovchi nurlar bitta markazdan taralsa, qanday proyeksiyalash usuli deyiladi?
93. Proyeksiyalovchi nurlar o'zaro parallel bo'lsa, qanday proyeksiyalash hosil bo'ladi?
94. Detal to'g'risida tezda tasavvurga ega bo'lish uchun qanday proyeksiyalash usuli qo'llaniladi?
95. V bilan qanday proyeksiyalar tekisligi belgilanadi?
96. H bilan qanday proyeksiyalar tekisligi belgilanadi?
97. W bilan qanday proyeksiyalar tekisligi belgilanadi?
98. Fazoda H va V proyeksiyalar tekisliklari o'zaro qanday joylashadi?
99. Tekis chizma (epyr) da W va H proyeksiyalar tekisliklari o'zaro qanday joylashadi?
100. H, V va W proyeksiyalar tekisliklari fazoda o'zaro qanday joylashishadi?
101. Mashinasozlik chizmalarini chizishda asosiy tasvirlash usuli sifatida qanday proyeksiyalash usuli qabul qilingan?
102. A nuqtaning gorizontal proyeksiyasi A' koordinata o'qi x da tasvirlansa, uning frontal proyeksiyasi A" qayerda boladi?
103. To'rtta bir xil muntazam uchburchakliklardan tuzilgan geometrik jism nima deyiladi?
104. Oltita bir xil kvadratlardan tuzilgan geometrik jism nima deyiladi?
105. Umumiy uchga ega bo'lgan uchburchakliklardan tashkil topgan ko'pyoqlik nima deyiladi?
106. Ko'pyoqlikning yoqlari o'zaro kesishgan chizig'i nima deyiladi?
107. Ko'pyoqlikning qirralari o'zaro kesishayotgan nuqtalari nima deyiladi?
108. Ko'pyoqlikning qirralari bilan chegaralangan tekisliklar nima deyiladi?
109. Hamma tomonidan muntazam ko'pburchakliklar bilan chegaralangan geometrik jism nima deyiladi?
110. Gugurt qutisiga o'xshagan ko'pyoqlik nima deyiladi?
111. i o'q atrofida, u bilan S nuqtada kesishadigan AS kesma aylantirilsa, qanday geometrik sirt hosil bo'ladi?

112. AB kesma aylanish o'qi i ga parallel bo'lib, u R radius bilan aylantirilsa, qanday geometrik sirt yasaladi?
113. Aylana diametri orqali o'tgan i o'q atrofida aylantirilsa, qanday geometrik sirt hosil bo'ladi?
114. Aylana, undan tashqarida olingan i o'q atrofida aylantirilsa qanday geometrik sirt yasaladi?
115. H da yotgan T nuqtaning profil proyeksiyasi T''' koordinata o'qi y da tasvirlansa, uning frontal proyeksiyasi T'' qayerda bo'ladi?
116. W da yotgan K nuqtaning frontal proyeksiyasi K'' koordinata o'qi z da tasvirlangan bo'lsa, uning gorizontaal proyeksiyasi K' qayerda bo'ladi?
117. V ga parallel to'g'ri chiziq W da qanday ko'rinishda tasvirlanadi?
118. H ga parallel to'g'ri chiziq V da qanday ko'rinishda tasvirlanadi?
119. W ga parallel to'g'ri chiziq H da qanday ko'rinishda tasvirlanadi?
120. H ga perpendikulyar tog'ri chiziq W ga qanday ko'rinishda proyeksiyalanadi?
121. Qanday aksonometriyada kesim yuzasi $Ox=Oz=1$, $Oy=0,5$ ko'rinishida shtrixlanadi?
122. Izometriyada kvadrat tomonlari koordinata o'qlariga parallel bo'lsa, u qanday ko'rinishda tasvirlanadi?
123. Izometriyada ellipsning katta o'qi qaysi tekislikda Oz ga perpendikulyar tasvirlanadi?
124. Izometriyada ellipsning katta o'qi qaysi tekislikda Ox ga perpendikulyar tasvirlanadi?
125. Izometriyada ellipsning katta o'qi qaysi tekislikda Oy ga perpendikulyar tasvirlanadi?
126. Izometriyada ellipsning kichik o'qi qaysi tekislikda Oy bilan qo'shib qoladi?
127. Izometriyada ellipsning kichik o'qi qaysi tekislikda Oz bilan qo'shib qoladi?
128. Izometriyada ellipsning kichik o'qi qaysi tekislikda Ox bilan qo'shib qoladi?
129. Aylana izometriyada $x = y = z = 1$ qiymatda chizilgan bo'lsa, hosil bo'lgan ellipsning katta o'qi AB aylana diametri d ga nisbatan qanday qiymatga ega?
130. Aylana izometriyada $x = y = z = 1$ qiymatda chizilgan bo'lsa, hosil bo'lgan ellipsning kichik o'qi CD aylana diametri d ga nisbatan qanday qiymatga ega?
131. Aylana frontal dimetriyada $x = z = 1$ qilib V da chizilsa, y qanday ko'rinishga ega bo'ladi?
132. To'g'ri doiraviy silindr o'qi H ga perpendikulyar bo'lganda, frontal dimetriyada chizilishini qulay bo'lishi uchun, u qaysi aksonometriya tekisligiga perpendikulyar qilib almashtiriladi?
133. Aksonometrik proyeksiyalar qanday hususiyatga ega?
134. Ko'rinish deb nimaga aytiladi?
135. Qo'shimcha ko'rinish deb nimaga aytiladi?
136. Mahalliy ko'rinish deb nimaga aytiladi?
137. Asosiy ko'rinishlar nechta?
138. Qaysi tekislikdagi detal ko'rinishi bosh ko'rinish deb qabul qilingan?
139. Detalning H dagi tasviri qanday ko'rinish hisoblanadi?
140. Detalning $H1$ qagi tasviri qanday ko'rinish hisoblanadi?
141. Detalning V dagi tasviri qanday ko'rinish hisoblanadi?
142. Detalning W dagi tasviri qanday ko'rinish hisoblanadi?
143. Detalning bosh ko'rinishi deb qanday ko'rinishga aytiladi?

144. Qachon chizmada ko‘rinishlarni tushuntiruvchi yozuv bilan ta’minlanadi?
145. Detalning asosiy ko‘rinishi qaysi proyeksiyalar tekisligida tasvirlanadi?
146. Detalning asosiy ko‘rinishi ustidan ko‘rinishiga nisbatan qanday joylashadi?
147. Detalning qaysi ko‘rinishi V da chiziladi?
148. Qirqim nima?
149. Detal bitta kesuvchi tekislik bilan kesilganda qanday qirqim hosil bo‘ladi?
150. Detal ikkita tekislik bilan kesilganda qanday qirqim hosil bo‘ladi?
151. V ga perpendikulyar to‘g‘ri chiziq H ga qanday ko‘rinishda proyeksiyalanadi?
152. W ga perpendikulyar to‘g‘ri chiziq V ga qanday ko‘rinishda proyeksiyalanadi?
153. A ($x=20, y=10, z=30$), B ($x=20, y=10, z=10$) to‘g‘ri chiziq kesmasi fazoda qanday joylashgan?
154. A ($x=10, y=20, z=0$), B ($x=20, y=20, z=30$) to‘g‘ri chiziq kesmasi fazoda qanday joylashgan?
155. A($x=10, y=10, z=10$), B($x=10, y=30, z=30$) to‘g‘ri chiziq kesmasi fazoda qanday joylashgan?
156. A($x=10, y=10, z=10$), B($x=20, y=20, z=30$) to‘g‘ri chiziq kesmasi fazoda qanday joylashgan?
157. A($x=10, y=0, z=10$), B($x=30, y=0, z=30$) to‘g‘ri chiziq kesmasining vaziyatini aniqlang.
158. A($x=0, y=0, z=0$), B($x=0, y=20, z=30$) to‘g‘ri chiziq kesmasining vaziyatini aniqlang.
159. A($x=30, y=10, z=0$), B($x=10, y=30, z=0$) to‘g‘ri chiziq kesmasining vaziyati aniqlansin.
160. A($x=0, y=20, z=10$), B($x=0, y=0, z=30$) to‘g‘ri chiziq kesmasining vaziyati aniqlansin.
161. Chizmada o‘lchamlar qo‘yishda eng oldin nima tanlab olinadi?
162. Vazifasiga ko‘ra bazalar qanday ko‘rinishlarda bo‘ladi?
163. Texnologik baza nima?
164. Konstruktorlik baza nima?
165. O‘lchamlar qo‘yishda qanday talablar amalga oshiriladi?
166. O‘lcham qo‘yishida qanday kategoriyalar mavjud?
167. Buyum elementlarining detaldagi vaziyatiga qarab qanday bazalar tanlanadi?
168. Buyumning zagotovka holatiga, tayyorlanayotgaligiga yoki ta’miralanayotganligiga qarab qanday bazalar tanlanadi?
169. Qanday o‘lchamlar ma’lumot (spravka) o‘lchamiga kiradi?
170. Chizmada o‘lchamlar bitta chiziqda ketma-ket qo‘yilsa, qanday o‘lcham qo‘yish usuli hisoblanadi?
171. Chizmada barcha o‘lchamlar bitta bazadan qo‘yilsa, qanday o‘lcham qo‘yish usuli hisoblanadi?
172. Chizmada o‘lchamlar qo‘yishda zanjirli va koordinata usullaridan foydalanilgan usul nima deyiladi?
173. Quyma, bolg‘alangan, shtampovka, cho‘zish orqali hosil qilingan detallar chizmalarida o‘lchamlar qanday bazalardan qo‘yiladi?

174. Ishlov berish yo‘li bilan hosil qilingan detallarga chizmada qanday bazalardan o‘lchamlar qo‘yiladi?
175. Qo‘yim (dopusk) tushunchasiga nima kiradi?
176. O‘tqazish deb nimaga aytiladi?
177. O‘tqazishda qanday tizim mavjud?
178. Aksonometriya so‘zi qanday ma‘noga ega?
179. O_x , O_y , O_z koordinata o‘qlari orasidagi α , β , γ burchaklar o‘zaro teng bo‘lib, 120° ni tashkil qilsa, qanday aksonometriya deyiladi?
180. O‘zgarish koeffitsientlari x va z o‘qlar bo‘yicha bir xil, y o‘q uchun ikki marta kam olinadigan aksonometriya nima deyiladi?
181. O_x , O_y , O_z koordinata o‘qlari bo‘yicha o‘zgarish koeffitsientlari har xil, ya‘ni $x \neq y \neq z$ bolsa, qanday aksonometriya deyiladi?
182. O_z ga perpendikulyar qilib, gorizontal chiziqqa nisbatan esa $7^\circ 10'$ da o‘tkazilgan x , $41^\circ 25'$ da o‘tkazilgan y o‘qlar tizimi qanday aksonometriyani hosil qiladi?
183. O_x va O_z o‘qlar oralig‘idagi burchak 90° , O_x ning davomiga nisbatan 30° , 60° yoki 45° da y o‘q o‘tkazilsa, qanday aksonometriya hosil bo‘ladi?
184. $O_z \perp O_x$ bo‘lganda, O_x ga nisbatan 45° burchakda chizilgan y o‘q orqali qanday aksonometriya hosil qilinadi?
185. Aksonometriya turlaridan biriga asoslanib, qo‘lda chizilgan yaqqol tasvir nima deyiladi?
186. Jism yoqlari aksonometriya tekisligi P ga nisbatan baravar burchaklar ostida proyeksiyalansa, qanday aksonometrik proyeksiya hosil bo‘ladi?
187. Aylana aksonometriyada ellips ko‘rinishida tasvirlanadi. Uni chizish qulay bo‘lishi uchun qanday egri chiziqqa almashtiriladi?
188. Qiyshiq burchakli frontal dimetriyada aylana V da qanday ko‘rinishda tasvirlanadi?
189. To‘g‘ri burchakli aksonometriyada aylanalar qanday ko‘rinishda tasvirlanadi?
190. Qanday aksonometriyada kesim yuzasi $O_x=O_y=O_z=1$ ko‘rinishida shtrixlanadi?
191. Detal H ga parallel tekislik bilan kesilganda qanday qirqim hosil bo‘ladi?
192. Detal V ga parallel tekislik bilan kesilganda qanday qirqim hosil bo‘ladi?
193. Detal W ga parallel tekislik bilan kesilganda qanday qirqim hosil bo‘ladi?
194. Kesuvchi tekislik detalning uzunligi yoki balandligi bo‘yicha o‘tkazilsa, qanday qirqim hosil bo‘ladi?
195. Kesuvchi tekislik detalning simmetriya o‘qiga perpendikulyar qilib o‘tkazilsa, qanday qirqim hosil bo‘ladi?
196. Detalning ko‘rinishini qirqimi bilan qo‘shib tasvirlashga nima deyiladi?
197. Detal qism ko‘rinishini qirqimi bilan qo‘shib tasvirlashga nima deyiladi?
198. Detalning ayrim joylari (teshik, o‘yiq kabi) ni aniqlash maqsadida qanday qirqim qo‘llaniladi?
199. Detalning ichki ko‘rinishlarini aniqlashda ikki va undan ortiq kesuvchi tekisliklar qo‘llanilsa, qanday qirqim deyiladi?
200. Kesuvchi tekisliklar o‘zaro parallel joylashgan bo‘lsa, qanday qirqim deyiladi?

Foydalaniladigan asosiy adabiyotlar

1. A. Tuxtayev, Y. Abramyana, “Mashinasozlik chizmachiligidan ma’lumotnoma” Toshkent.2010
2. A.L. Valiyev, N.X.Gulomova. “Chizmachilik (mashinasozlik chizmachiligi)” Toshkent.2020
3. I. Raxmonov, A.Abdiraxmonov. “Chizmachilikdan ma’lumotnoma.” Toshkent.2005
4. A.A.Mamajonov, M.O.Sattorov, D.V.Xakimov. “O‘lchash usullari va vositalari” Toshkent.2020
5. A.Abduraxmonov “Chizmachilikdan grafik ishlar tizimi” Toshkent 2005
6. S.S.Saydaliyev, Chizmachilik. Toshkent.2013
7. A.L. Valiyev. Perspektiva Toshkent.2010
8. K.X.Madumarov, A.A.Norqulov. “Texnik Chizmachilik” Toshkent2014
9. E.I.Roziyev, R.A.Latipov. “Chizmachilik (Topshiriqlar to‘plami)” Toshkent 2015

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Ishmuxammedov R.J. “Ta’limda innovatsion texnologiyalar”. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Iste’dod” jamg‘armasi. 2008.
2. Xodjaboev A.R. Kasb ta’limi metodologiyasi. - T.: O‘MKHTTKMO va UQTI, 2009.Qo‘shimcha adabiyotlar
3. Ximmataliev. D.O., Fayzullaev R.X. Kasbiy ta’lim metodikasi fanidan amaliy mashg‘ulotlarni bajarish bo‘yicha uslubiy ko‘rsatma. — T.: TIMI, 2014 y

Internet saytlari

1. www.pedagog.uz
2. www.edu.uz
3. <http://ziyonet.uz> — Ziyonet axborot-ta’lim resurslari portali

BAHOLASH MEZONLARI

Bitruvchi kurs talabalari Chizmachilik fanidan topshiradilar va test natijalari
qo'yidagicha baholanadi

	Testlar soni	5 baho	4 baho	3 baho	2 baho
		90-100 ballgacha	70-89 ballgacha	60-69 ballgacha	59 ballgacha
1	50 ta	45-50 ta to'g'ri javob	35-44ta to'g'ri javob	30-34 ta to'g'ri javob	29 ta to'g'ri javob

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	(a'lo)	"Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlau oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
4	70-89,9	(yaxshi)	"Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
3	60-69,9	(yetarli)	"Talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
2	0-59,9	(qoniqarsiz)	"Talaba fan mavzularini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas" deb topilganda

Izoh: Talabalarining bilim darajasi baholash mezonlari jadvali Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi shaklidan va fanning hususiyatidan kelib chiqib to'ldiriladi.

III. “Qalamtasvir” fanining mazmuni:

Qalamtasvir-tasviriy san’at nazariyasi asosida natyurmortning o‘zaro nisbati, kuzatish perspektivasi qonuniyatlari, kompozitsiya tuzilishi, yorug‘ va soya tushunchalari negizida gipsli geometrik jism, uy ro‘zg‘or buyumlari, meva va sabzavotlar hamda odam qomati sidirg‘a mato fonida o‘ziga qarab tasviri qalamda bajariladi.

Bunda nafaqat badiiy maxorat, balki o‘quv topshiriqlarini bajarish jarayonlari mobaynida o‘z shaxsiyligiga xos bo‘lgan badiiy talqinini yaratish borasida so‘z yuritiladi.

Qalamtasvir fanidan savollar

1. “Blik” deganda nimani tushunasiz?
2. “Refleks” (shu’la) nima?
3. Qalm tasvirda perespektiva nima?
4. “Blik” qanday jismlarda aniq ko‘rinadi?
5. Naturani tushgan soyasi nima deb ataladi?
6. Inter'er nima.
7. Portret nima?
8. Odam boshining gavgdaga nisbati yoshga qarab o‘zgaradimi?
9. Qoralama nima?
10. Havo perspektivasi nima ?
11. Grafika san’atida dastgohda bajariladigan turini ko‘rsating
12. Yirik haykaltaroshlik turi qaysi qatorda?
13. San’atning qaysi turi tasviriy san’at turiga kirmaydi?
14. Tasviriy san’atda hayvonlar bilan bog‘liq janr qanday ataladi?
15. Tasviriy san’atda harbiy yurishlarga bag‘ishlangan janrni toping.
16. Tasviriy san’atda jonsiz tabiat degan mazmuni beruvchi janr qanday?
17. Dastgohli (mol’bertda) bajarilgan tasviriy san’at asarlari qayerlarga qo‘yiladi?
18. Qadimgi Misr sivilizatsiyasi qaysi daryo vohasida joylashib rivojlangan?
19. Qalamda ishlash qaysi yo‘nalishning asosi?
20. – barcha tasviriy san’at turlarining asosi hisoblanadi?
21. Tez lavha nima?
22. Portret ishlashda odam ko‘zi orasidagi masofa qancha?
23. Qanday holatda silindrning yuqori qismi to‘g‘ri chiziqda bo‘ladi?
24. Drapirovka nima?
25. Soya deb nimaga aytiladi?
26. “Ekorshe” gips modelining muallifi kim?
27. Natura nima?
28. Skelet nima?
29. Hajm necha o‘lchovda bo‘ladi?
30. Odamning anatomik tuzulishi nima?

31. Old Osiyoda saroy va ilohiy inshootlarga kirish oldida Sher yoki ho'kiz tanasiga odam boshi qo'yilgan haykal nomi nima?
32. Natyurmortni masofadan qo'l bilan o'lchab olishda qanday maqsad nazarda tutiladi?
33. «Antik dunyo san'ati» termini qaysi davrda kiritilgan?
34. «Antik» so'zi tarjimai va ma'nosi?
35. Grettsiya san'atida eramizdan avvalgi 11-8 asrlarda uchburchak, aylana va shartli belgilar kombinatsiyalaridan tashkil topgan badiiy uslub (meandrlar)?
36. Grettsiya me'morchilik san'atida Afina xudosiga bag'ishlangan eng buyuk obida?
37. «Diskobol» haykali muallifi kim?
38. Natyurmort bu...?
39. Ufq chizig'i nima ?
40. Tez lavha nima?
41. Proportsiya so'zining ma'nosi?
42. Assimetrik nima?
43. Bizning ko'zimiz nechta ranglarni ajratishi mumkin?
44. «Qalamtasvir akademiyasi» qaerda tashkil etilgan?
45. Syujet so'zini ma'nosi?
46. Rozetkalar qanday materiallardan ishlangan?
47. Aylana va ellipsning o'lchami perespektivada o'zgaradimi?
48. Rasm chizishda perspektivaning nechta asosiy qoidasini bilish lozim?
49. Chizishda buyumlarni nisbatlarini topish bu?
50. Soyalar naturaning qaysi tomonida bo'ladi?
51. Qalam tasvirda ishlatiladigan ashyolar nima?
52. Tulum nima?
53. Ko'z balandligida joylashgan fazoviy tekislik nima?
54. Portret ishlashda odam ko'zlari orasidagi masofa qancha bo'ladi?
55. Leonardo da Vinchining Mona Liza «Djakonda» (1503-1506) asari qaysi muzeyda saqlanadi?
56. «Sikstin madonnasi» muallifi kim?
57. Yuqori Uyg'onish davrida Vatikandagi Avliyo Pyotr ibotatxonasi Sikstin kapellasi devor va shiftiga ishlangan umumiy 600 kv. m. maydonni tashkil etgan monumental asar muallifi kim?
58. XVII-asr Gollandiya tasviriy san'atini boshlab beruvchi rassom?
59. O'z asarlarida inson qalbidagi chuqur joylashgan murakkab hissiyotlarni ocha olgan XVII-asrda yashab ijod qilgan Gollandiyalik buyuk portretchi rassom kim?
60. Rasm deb nimaga aytiladi?
61. Chiziqli perspektiva bu?
62. Yorug' soya qanday bo'ladi ?
63. Planlar deganda nimani tushunasiz?
64. Mastixindan qaysi san`at turida ishlatiladi?
65. Qoralama nimani o'rgatadi?

66. Tarixiy janr nimani ifodalaydi?
67. Akademik rasm bu?
68. Hajm nima yordamida aniqlanadi?
69. Kontur soʻzi qaysi tildan olingan?
70. Triptix nima?
71. Antik sanʼat etalonlariga murojaat qilish natijasida XVII-asrda Fransiyada paydo boʻlib XIX-asr boshlarigacha yevropada hukm surgan badiiy uslub qanday?
72. Taniqli frantsuz rassomi tomonidan ishlangan “Shar ustidagi qizcha” nomli asarning muallifi kim?
73. Puantalizm oqimi yoʻnalishida ijod qilgan rassomlarni toping?
74. Kubizm oqimi qaysi qatorda?
75. Abu Rayxon Beruniy portretining muallifi kim?
76. Quyidagi asarlardan qaysi biri Zokir Inogʻomov qalamiga mansub?
77. Tarixiy janr ustasi qaysi qatorda?
78. Toshkentdagi “Amir Temur” haykalining muallifi kim?
79. A.Savrasovning asari qaysi?
80. Natyurmort janrida ijod qiluvchi rassomlar qaysi qatorda?
81. Tasviriy sanʼatda jonsiz tabiat degan mazmuni beruvchi janr qanday ataladi?
82. Dastgohli(malʼbertda) bajariladigan tasviriy sanʼat asarlari qayerda quyiladi?
83. Qadimgi Misr sivilizatsiyasin qaysi daryo vohasida joylashib rivojlangan?
84. Eng dastlabki Misr ehromlari nomini aniqlang?
85. Misr va umuman Jahon tarixida inson uchun qurilgan eng mahobatli inshoot?
86. Eksterʼer tushunchasi
87. Kamalakdagi ranglar nechta ?
88. Vizantiya sanʼatida ilohiy obidalar interyerda hukm surgan monumental sanʼati turi?
89. «Grizayl» nima?
90. Tasviriy sanʼatning qaysi turlarida postel, sous, sangina, tush kabi badiiy materiallar ishlatiladi?
91. Siluet nima?
92. “Tong” (Onalik) asarining muallifi kim?
93. “Issiqkoʻlda oqshom” asarining muallifi kim?
94. Ilk bor Oʻzbekistonda tasviriy sanʼat maktabi qachon ochilgan?
95. “Spitamen qoʻzgʻoloni” asarining muallifi kim?
96. Amir Temur portreti muallifi kim?
97. Marina janriga oid asar qaysi qatorda?
98. Respublikaning eng qadimgi noyob sanʼat asarlari qaysi joydan topilgan?
99. Tasviriy sanʼatda keng tarqalgan oqimlar qaysi qatorda koʻrsatilgan?
100. Moʻjaz sanʼat ustasi Kamoliddin Behzod qachon tavallud topgan?
101. Etyud nima?
102. Tasviriy sanʼat turlari qaysi qatorda tugʻri kursatilgan?
103. Komoliddin Behzod qanday rassom?

104. Reproduksiya nima?
105. Tabiatda mavjud boʻlgan asosiy ranglar nechta?
106. “Mona Liza Djakonda” asarining muallifi kim?
107. Tasviriy sanʼat faning nechta turi bor?
108. Eskiz nima?
109. Bir mavzuda boʻlib, bir-birini mazmunini toʻldiradigan uch kartina qanday ataladi
110. Oʻzbekistonning eng qadimgi mashhur sanʼat asarlari qayerlardan topilgan?
111. Kubizm oqimida ijod qilgan rassomlar qaysi qatorda?
112. Rassom Abdulhaq Abdullayev qaysi janrda ijod qilgan
113. Harbiy harakatlar tasviri qanday janr?
114. Portret janrida ijod etgan rassomlar qaysi qatorda?
115. Grafik rassomlar qaysi qatorda?
116. Abstraksionizm oqimi qanday oqim?
117. “Pompeyning soʻnggi kuni” asarining muallifi kim?
118. Baget deganda nimani tushunasiz?
119. Buyust deb nimaga aytiladi
120. Sangina, pastel, sous kabi badi-iy materiallar tasviriy sanʼat-ning qaysi turida qoʻllaniladi
121. Rasm chizish jarayoni bosqichma-bosqich etilishini ketma-ketligini aniqlang
122. Rang tasvirda sunʼiy yorugʻlik nima uchun kerak?
123. Natyurmort tasvirni chizish ishi nimadan boshlanadi?
124. Ellips ufq chizigʻiga nisbatan oʻzgaradimi?
125. Qanday holatda silindrning yuqori qismi toʻgʻri chiziqda boʻladi?
126. Rassom oyna orqali oʻz aksini tasvirlash nima deyiladi?
127. Natyurmortni masofadan qoʻl bilan oʻlchab olishda qanday maqsad nazarda tutiladi
128. Hajm nima yordamida aniqlanadi?
129. Yarim soya nima?
130. Sousda ishlangan ish qalam tasvirga oidmi, yoki rangtasvirga?
131. Manerizm oqimi qanday oqim?
132. Taniqli frantsuz rassomi tomonidan ishlangan “A. Samari portreti” nomli asarning muallifi kim?
133. Tasviriy sanʼat ustasi Leonardo da Vinchi qachon tavallud topgan?
134. Burun asosida qanday geometrik shakl yotadi ?
135. Impressionizm oqimi qaysi qatorda?
136. Tasviriy sanʼatda simmetriya nima?
137. Klassitsizm oqimi qaysi qatorda?
138. David haykalining muallifi kim?
139. Mashhur musavvir Kamoliddin Behzodning ustoz kim?
140. “Toj mahal” meʼmorchilik obidasi qaysi shaharda?
141. Abror Hidoyatov portretini kim yartgan
142. Mastixindan qaysi sanʼat turida ishlatiladi.

143. Sanginaning rangi qanaqa?
144. Naturani tushgan soyasi nima deb ataladi
145. Yorug'lik nima?
146. Ko'rish nuqtasi nima deb ataladi
147. Qog'oz qachon kashf etilgan?
148. Qalam tasvir barcha fanlarning asosini tashkil qiladi degan fikrning muallifi kim
149. Har qanday san'at asarining negizini nima tashkil qiladi?
150. Rasm chizishda ko'zgu nima uchun ishlatiladi?
151. "Kolizey" me'morchilik obidasi qaysi shaharda joylashgan?
152. Akademizm nima?
153. Akropolga to'g'ri ta'rif qaysi qatorda ko'rsatilgan?
154. Amfiteatr nima?
155. Gravyura so'zining ma'nosi nima?
156. Dekor so'zining ma'nosi qaysi qatorda ko'rsatilgan?
157. Galereya iborasining mazmuni qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
158. Ritm iborasi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
159. Terrakota nima?
160. Restavratsiyaga qaysi qatorda to'g'ri ta'rif berilgan?
161. Uchta asosiy spektraviy ranglar qaysilar?
162. "Konstruksiya" so'zi qanday ma'noni anglatadi
163. Rasm chizish jarayoning birinchi bosqichida qanday vazifa bajariladi?
164. Mato yoki tasvir chizilayotgan sath, polotno, qog'oz yuzasi nima deb ataladi?
165. Odamning suyaklar tizimi nima deb ataladi?
166. Qarg'alar uchub keldi asarining muallifi kim
167. Qaysi dardan boshlab qalamtasvir haqida ma'lumotlarga ega bo'lganmiz
168. Qalamtasvirda ishlashning eng asosiy talabi bu ...?
169. Qalam tasvirda sun'iy yorug'lik nima uchun kerak?
170. Odam qulog'i qaysi yuza a'zolari profil chiziqlari orasida joylashadi?
171. Plakat so'zining ma'nosi nima?
172. Qattiq qalamlar qaysilar ?
173. Yumshoq qalamlar qaysilar?
174. Surat tekisligi nima?
175. Buyum tekisligi nima?
176. O'zbekiston gerbi muallifi kim?
177. Diptix qanday asar?
178. Buyumlar ufq chizig'i nisbatan necha holatda bo'ladi?
179. O'quv qalam tasvirida chiziladigan lab, burun, ko'z, quloq kimning haykalidan olingan?
180. Qalamtasvir darsliklari muallifi kim?
181. Har qanday san'at asarining negizini nima tashkil qiladi?
182. Odam skeleti asosan necha bo'lakga bo'linadi?

183. Proportsiya soʻzining maʼnosi?
184. Detal bu?
185. Koʻcha, xiyobonlarga qoʻyiladigan haykallar nima deb ataladi
186. «Lessirovka» deganda nimani tushunasiz?
187. Yirik haykaltaroshlik turi qaysi qatorida kursatilgan?
188. Ellips ufq chizigʻiga nisbatan oʻzgaradimi?
189. Koʻz balandligida joylashgan fazoviy tekislik nima?
190. Oʻq chizigʻi nima?
191. Portret nima?
192. Soyalar naturaning qaysi tomonida boʻladi?
193. Xajm nima yordamida aniqlanadi?
194. Qalam tasvir, tasviriy sanʼatning qaysi turiga mansub?
195. Qalam tasvir qaysi fanlar asosini tashkil etadi?
196. Uygʻonish davrining buyuk rassomi kim?
197. “Statik” soʻzining maʼnosi nima?
- 198 Odam qomati necha boʻlakda oʻrganiladi?
- 199 Fon bu ...?
200. Rel'ef necha xil boʻladi?

Foydalaniladigan asosiy adabiyotlar

1. B.Boymetov, Qalamtasvir. Darslik. Toshkent. 2006.
2. Muratov X .X. “Qalamtasvir”, Toshkent, Ijodiyot,2020
3. Xalilov.R. Risunok, izdatelstvo. “Navro‘z”. 2013
2. B.Boymetov. Qalamtasvir. Oquv qo‘llanma . Toshkent 2013
3. O.Samadov, Qalam tasvir. Oquv qo‘llanma . Toshkent 2013
5. Sh.Bobonazarov. Qalamtasvir. Oquv qo‘llanma. Navoiy 2021
6. S.F.Abdullayev.S.T.Sadiyev. Qalamtasvir. Oquv qo‘llanma. Navoiy 2021
7. S.Abdurasulov. Tasviriy san‘at. O‘quv qo‘llanma Toshkent 2009.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat‘iy tartib intizom va shxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag‘shlangan majlisidagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Halq so‘zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, № 11.
2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent, “O‘zbekiston”, 2017 yil, 488 bet.
3. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.Toshkent, “O‘zbekiston”, 2016 yil, 56 bet.
4. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta‘minlash- yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi.Toshkent, “O‘zbekiston”, 2017 yil, 48 bet.
5. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy taxlil, qat‘iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak.Toshkent, “O‘zbekiston”, 2017 yil, 104 bet.
6. B.Boymetov, Qalamtasvir. Darslik. Toshkent. 2006.
7. O.Samadov, Qalam tasvir Oquv qo‘llanma . Toshkent 2013
8. S.Abdurasulov. Tasviriy san‘at Oquv qo‘llanma . Toshkent 2013

Internet saytlari

9. <http://www.edu.uz> –O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus na‘lim vazirligi sayti.
10. <http://www.uzedu.uz> - O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta‘limi vazirligi sayti.
11. <http://sites.ziyonet.uz/> - San‘atga oid saydlar

BAHOLASH MEZONLARI

Bitruvchi kurs talabalari Qalamtasvir fanidan topshiradilar va test natijalari quyidagicha baholanadi

	Testlar soni	5 baho	4 baho	3 baho	2 baho
		90-100 ballgacha	70-89 ballgacha	60-69 ballgacha	59 ballgacha
1	50 ta	45-50 ta to'g'ri javob	35-44ta to'g'ri javob	30-34 ta to'g'ri javob	29 ta to'g'ri javob

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	(a'lo)	“Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega” deb topilganda
4	70-89,9	(yaxshi)	“Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega” deb topilganda.
3	60-69,9	(yetarli)	“Talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega” deb topilganda
2	0-59,9	(qoniqarsiz)	“Talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas” deb topilganda

Izoh: Talabalarning bilim darajasi baholash mezonlari jadvali Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi shaklidan va fanning hususiyatidan kelib chiqib to'ldiriladi.

